

wygasające pozwolenia wodno-prawne. W chwili obecnej prowadzone są inwestycje związane z budowa sieci kolektorów w kierunku Sępólno - Piaseczno, natomiast opracowana jest dokumentacja dotycząca kierunków:

- Sępólno - Niechorz;
- Sępólno - Zalesie, a koncepcja kanalizacji gminy przewiduje także realizację kierunków:
- Sępólno - Kawle - Wiśniewa - Lutowo - Radońsk - Iłowo;
- Sępólno - Wałdowo - Komierowo;
- Sępólno - Wysoka - Zboże.

Ze względu na układ sieci osadniczej w gminie, przewidywane kierunki kanalizacji należy uznać za właściwe.

Pożądaną jest, by dalsze prace przy rozbudowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wykonywane były przy maksymalnym zaangażowaniu lokalnych przedsiębiorców.

Gminne składowisko odpadów znajduje się we Włóscibórku k. Sępólna. Jego powierzchnia robocza wynosi 2 ha. Ilość nagromadzonych odpadów wynosi 4985 ton, które zajmują 17804 m³. Pod względem wielkości nagromadzonych odpadów należy do przeciętnych na terenie województwa - szereg wysypisk notuje znacznie większe ilości odpadów. Obecnie wypełnienie składowiska szacuje się na około 20% możliwości, w związku z czym ocenia się, iż w zupełności zaspokaja potrzeby gminy w tym zakresie.

Według danych Urzędu Miejskiego, na terenie gminy nie ma problemu „dzikich” - nielegalnych wysypisk śmieci. Rozwiązania wymaga rekultywacja starego komunalnego wysypiska położonego w dolinie Sępoleńki.

Gmina posiada dostęp do gazu przewodowego. Od strony północnej do stacji redukcyjnej I^o (o wydajności 600 m³/h) w Sępólnie dochodzi gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 z kierunku Świecia i Chojnic. (Planowane jest przedłużenie tego połączenia do Nakła). Obecnie z gazu korzysta jedynie część mieszkańców miasta. Według danych z 1997 roku liczba odbiorców gazu sieciowego wynosiła prawie 2,3 tys., a według danych z 1998 roku łącznie w powiecie sępoleńskim z gazu przewodowego korzystało 50% mieszkańców miast (dotyczy to wyłącznie mieszkańców Sępólna i Kamienia, należy przypuszczać, że w większym stopniu Sępólna - według „Studium uwarunkowań...”, wskaźnik ten wynosił w 1997 roku prawie 85%). Długość sieci rozdzielczej niskiego ciśnienia na terenie miasta wynosiła w 1998 roku blisko 30 km. Część mieszkań w mieście ogrzewana jest za pomocą gazu. Na bazie istniejącej sieci istnieje techniczna możliwość zgazyfikowania miejscowości Sikorz i Piaseczno. Gmina nie posiada planów rozbudowy sieci gazowej. Gazyfikacja obszarów wiejskich napotyka na problemy. Pomimo niezaprzeczalnych walorów użytkowych oraz ekologicznego charakteru tego rodzaju paliwa, barierą stanowią wysokie koszty instalacji i ewentualnie szerokiego wykorzystania do ogrzewania mieszkań, tym bardziej, iż na potrzeby socjalno-bytowe powszechnie wykorzystywane są butle gazowe (propan-butan). Jak się szacuje około 90% gospodarstw w miejscowościach wiejskich jest wyposażonych w gaz butlowy. W każdej miejscowości znajduje się punkt wymiany butli.

Podkreślić należy, że dla gazyfikacji gminy istnieją potencjalne bardzo korzystne uwarunkowania zewnętrzne. W zachodniej części województwa planowane są inwestycje zmierzające do rozbudowy sieci magistralnej, co pozwoliłoby na dostawę dużej ilości gazu na teren gminy, przy jednoczesnym zabezpieczeniu ciągłości i pewności dostaw.

Podstawowym źródłem ciepła dla miasta jest zasilana miałem węglowym, a w okresie letnim gazem, ciepłownia o mocy cieplnej 9,14 MW, znacznie przekraczającej obecne potrzeby. Poza ciepłownią, w obszarach położonych poza siecią ciepłowniczą, na terenie miasta funkcjonuje kilkanaście małych ciepłowni lokalnych. Stare budownictwo jednorodzinne ogrzewane jest w większości za pomocą mało sprawnych i ekologicznie szkodliwych kotłowni indywidualnych, najczęściej opalanych miałem węglowym lub koksem. Pożądana jest modernizacja źródeł ogrzewania w kierunku przechodzenia na zasilanie olejowe lub gazowe, co znacznie ograniczy emisję zanieczyszczeń.

W miejscowościach wiejskich, przy byłych PGR-ach funkcjonują kotłownie węglowe, a pozostałe miejscowości ogrzewane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych.

Na terenie gminy, w Sępólnie, znajduje się główny punkt zasilania (GPZ) na liniach wysokiego napięcia 110 kV z kierunków Chojnic, Więcborka i Koronowa. Stwarza to korzystną możliwość rozbudowy sieci średniego napięcia. Podkreślić należy, że GPZ tego typu nie należą do obiektów powszechnych - GPZ w Sępólnie jest jedynym na terenie powiatu. Łącznie na terenie gminy zlokalizowano około 120 stacji transformatorowych różnego typu i częściowo bardzo przestarzałych. Łączna moc stacji transformatorowych wynosi ponad 13 tys. kVA, przy czym parametry stacji umożliwiają zwiększenie ich mocy do poziomu ponad 30 tys. kVA, co powinno zaspokoić potrzeby gminy nawet w okresie docelowym. Poważnym problemem są jednak zbyt długie lokalnie obwody sieci niskiego napięcia oraz duży udział (około 1/3) przestarzałych stacji, z których część już obecnie, a reszta w dalszej perspektywie będzie wymagać wymiany. Warto podkreślić, że bezpieczeństwo energetyczne jest szczególnie ważne dla rozwoju różnych rodzajów przetwórstwa lub magazynowania żywności. Tym samym modernizacja sieci stanowi czynnik poprawy warunków inwestowania na terenie gminy.

Według „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”, pomimo opisanych powyżej potrzeb w zakresie modernizacji sieci, obecnie na terenie gminy nie występują okoliczności wymagające pilnej interwencji.

Jan Edward Włodarczyk		Katarzyna Stachniewicz Szustkiewicz		Numeracja Sępólno Krajeńskie - Północno-wschodni Równy (Kraj) Zasiedlenie Europejskie	
Czesław	Bosiński	Dariusz	Krasowski	Edmund	Róża
Bogusław	Stawek	Zdzisław	Kosiński	Janina	Skrzyńska
Alois	Bixie	Ulrich	Laska	Janusz	Subkowicz
Kazimierz	Drozdowski	Władysław	Liwiński	Włodzisław	Stawicki
Stanisław	Dulak	Zbigniew	Mała	Lucyna	Szymonka
Henryk	Dzianowski	Jerzy	Malszewski	Andrzej	Szani
Zygmunt	Górecki	Andrzej	Marchewicz	Tomasz	Skogin
Zdzisław	Gajda	Grzegorz	Marciak	Janusz	Tomasz
Marian	Hartow	Dobros	Milona	Aleksander	Turczyński
Michał	Jamnicki	Beata	Wojcik	Abert	Wagrow
Kazimierz	Jędrzejewski	Bernard	Nowak	Adela	Witkowska
Stanisław	Jędrzejewski	Bogusław	Czerwinski	Dariusz	Wojcik
Stanisław	Jędrzejewski	Bernard	Orłowski	Krzysztof	Zabotowska
Janusz	Krawiec	Jan	Przytycki	Stefan	Zabotowski
Jan	Kowalczyk	Andrzej	Pielak	Stanisław	Zabotowski

ZAŁĄCZNIK

USPOŁECZNIE NIE PROCESU TWORZENIA „STRATEGII ROZWOJU GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE”

Proces tworzenia „Strategii rozwoju gminy Sępólno Krajeńskie” przewidywał konsultacje z przedstawicielami lokalnej społeczności.

Podstawowym sposobem uspołecznienia było opublikowanie w dwutygodniku „Powiatowe ABC” tekstu informacyjnego (poniżej zamieszczono kopię pierwszej części tekstu) na temat opracowywanej „Strategii” wraz z apelem Burmistrza skierowanym do mieszkańców, z prośbą o uwagi, wnioski i postulaty dotyczące zarówno przedstawionych propozycji celów i kierunków rozwoju gminy, jak też własnych propozycji optymalnych sposobów kształtowania jej przyszłości.

„Powiatowe ABC” jest najważniejszym lokalnym czasopismem na terenie powiatu sępoleńskiego, należy więc szacować, że zamieszczony artykuł był łatwo dostępny dla zdecydowanej większości zainteresowanych mieszkańców, którzy mieli możliwość zaznajomienia się zarówno z samą ideą opracowywanej „Strategii”, jak też z oceną najważniejszych uwarunkowań rozwoju gminy oraz propozycją celów i kierunków jej rozwoju.

Publikacja spotkała się jednak z niewielkim oddźwiękiem mierzonym liczbą nadesłanych lub zgłoszonych wniosków, a więc poza spełnieniem ważnej roli informacyjnej, nie wniosła zmian do przygotowanych propozycji celów i kierunków rozwoju gminy.

Podkreślić natomiast należy dużą aktywność Społecznej Rady Konsultacyjnej, powołanej przez Burmistrza w celu aktywnego uczestniczenia w procesie określania celów i kierunków rozwoju gminy. Odbyły się spotkania zarówno z przedstawicielami najważniejszych instytucji mających wpływ na rozwój gminy, jak też z Radą Miejską.

Wykaz osób uczestniczących w pracach Społecznej Rady Konsultacyjnej

Jan Edward Waldemar	Kabaciński Stachowicz Stupałkowski	Burmistrz Sępólno Krajeńskiego Przewodniczący Rady Miejskiej Zastępca Burmistrza			
Czesław Bogumiła Alfons Kazimierz Stanisław Henryk Zbigniew Zdzisław Marian Michał Kazimierz Dariusz Sławomir Jerzy Jan	Basiński Bławat Buda Drogowski Dudzic Dziarnowski Górski Gugnacki Herder Humerski Jagodziński Jalocho Jaskulski Kolsut Kowalczyk	Dariusz Zdzisław Ulrich Ryszard Zbigniew Jerzy Andrzej Grzegorz Bożena Beata Bernard Bogumiła Bernard Jan Andrzej	Krakowiak Kwiatkowski Latzke Litwiniuk Madej Maliszewski Marchlewicz Marciniak Mikicka Mocydlarz Nowak Olszewska Orłowski Pieczywek Piekut	Edmund Danuta Janusz Włodzimierz Lucyna Andrzej Tomasz Janusz Aleksander Albert Adela Dariusz Krystyna Stefan Stanisław	Różga Skrzyńska Sobiechowski Stawisiński Suchomska Szalski Śmigiel Tomasz Turzyński Wagner Wiśniewska Wojtania Zaborowska Zalewski Zieliński

POWIATOWE ABC

Kamień Kr. Sępólno Kr. Sośno Więcbork

NR 12 (25) 21 grudnia 2000

ISSN 1507-1499

DWUTYGODNIK INFORMACYJNY POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

CENA 1,00

Strategia rozwoju gminy Sępólno

Wiosną bieżącego roku Rada Miejska w Sępólnie Kraj. przystąpiła do opracowywania „Strategii rozwoju gminy Sępólno Kraj”. Strategia jest dokumentem, który ukazuje pewną wizję rozwoju gminy, czyli stan rozwoju społeczno-gospodarczego, jaki chcielibyśmy osiągnąć w okresie 10-15 lat, a także zawiera opis działań,

które powinny być zrealizowane, by ten zakładany stan osiągnąć.

W ciągu ostatnich kilku miesięcy wykonano szereg prac związanych z oceną stanu obecnego rozwoju gminy i ocenę warunków jej przyszłego rozwoju. Przepro-

Str. 5

POWIATOWE ABC

wadzone analizy wykazały, iż najważniejszymi szansami rozwoju gminy, wpływającymi na przyspieszenie jej rozwoju oraz powodującymi, że gmina jest bardziej atrakcyjna dla potencjalnych inwestorów, są:

1. Korzystny układ sieci osadniczej w gminie - większość mieszkańców zamieszkuje duże miejscowości, dzięki czemu znacznie łatwiej jest zapewnić im dobre warunki życia, związane z dostępem do sieci infrastruktury technicznej (wodociąg , kanalizacja, gaz) oraz z dostępem od usług (szkoła, służba zdrowia). Ponadto duże skupiska ludności sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości, ponieważ łatwiej w nich o siłę roboczą, a jednocześnie stanowią klientelę na oferowane dobra i usługi.

2. Duże znaczenie gminy w gospodarce powiatu.

Na terenie gminy zlokalizowano zdecydowaną większość miejsc pracy i działających firm w powiecie, a Sępólno jest niekwestionowaną gospodarczą stolicą powiatu. Działa tu większość spośród największych firm powiatu oraz połowa firm z udziałem kapitału zagranicznego.

3. Korzystny stan środowiska oraz potencjalnie duże możliwości rozwoju turystyki na bazie walorów przyrodniczych i kulturowych.

Gmina charakteryzuje się dobrym stanem środowiska przyrodniczego, czego dowodem jest włączenie jej w granice parku krajobrazowego. Wysoka jakość środowiska w połączeniu z atrakcyjną rzeźbą terenu, dużym zalesieniem, dużą jeziornością oraz znaczną atrakcyjnością kulturową, przyczynia się do wzrostu atrakcyjności

gminy dla rozwoju różnych form turystyki. Niestety obecnie, ze względu na słaby stan rozwoju zagospodarowania turystycznego, mieszkańcy i budżet gminy osiągają z turystyki tylko bardzo nieznaczne dochody. Turystyka stanowi dla gminy potencjalny ważny kierunek rozwoju, który może dla części mieszkańców stać się uzupełniającym źródłem dochodów.

4. Dobra dostępność gminy i jej siedziby w komunikacji drogowej.

Wynikająca z położenia w przebiegu drogi krajowej oraz wojewódzkiej.

5. Pełnienie przez Sępólno funkcji siedziby powiatu, dzięki czemu miasto jest znane w całym kraju i zaliczane do elitarnego grona ośrodków powiatowych. Fakt ten podnosi prestiż miasta i gminy i czyni je bardziej atrakcyjne dla inwestorów.

6. Sukcesywny rozwój infrastruktury technicznej, mający bardzo duży wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców, ochronę przyrody (co jest szczególnie ważne przy położeniu gminy na terenie Parku Krajobrazowego) oraz poprawę atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie ważny jest ten ostatni aspekt, zwłaszcza w sytuacji gdy niezbędne jest tworzenie nowych miejsc pracy- większość dużych działalności przemysłowych (np. w zakresie przetwórstwa rolno- spożywczego) wymaga swobodnego dostępu do sieci infrastruktury (duże zużycie wody, odprowadzanie ścieków, itp.)

Burmistrz Sępólna Kraj.

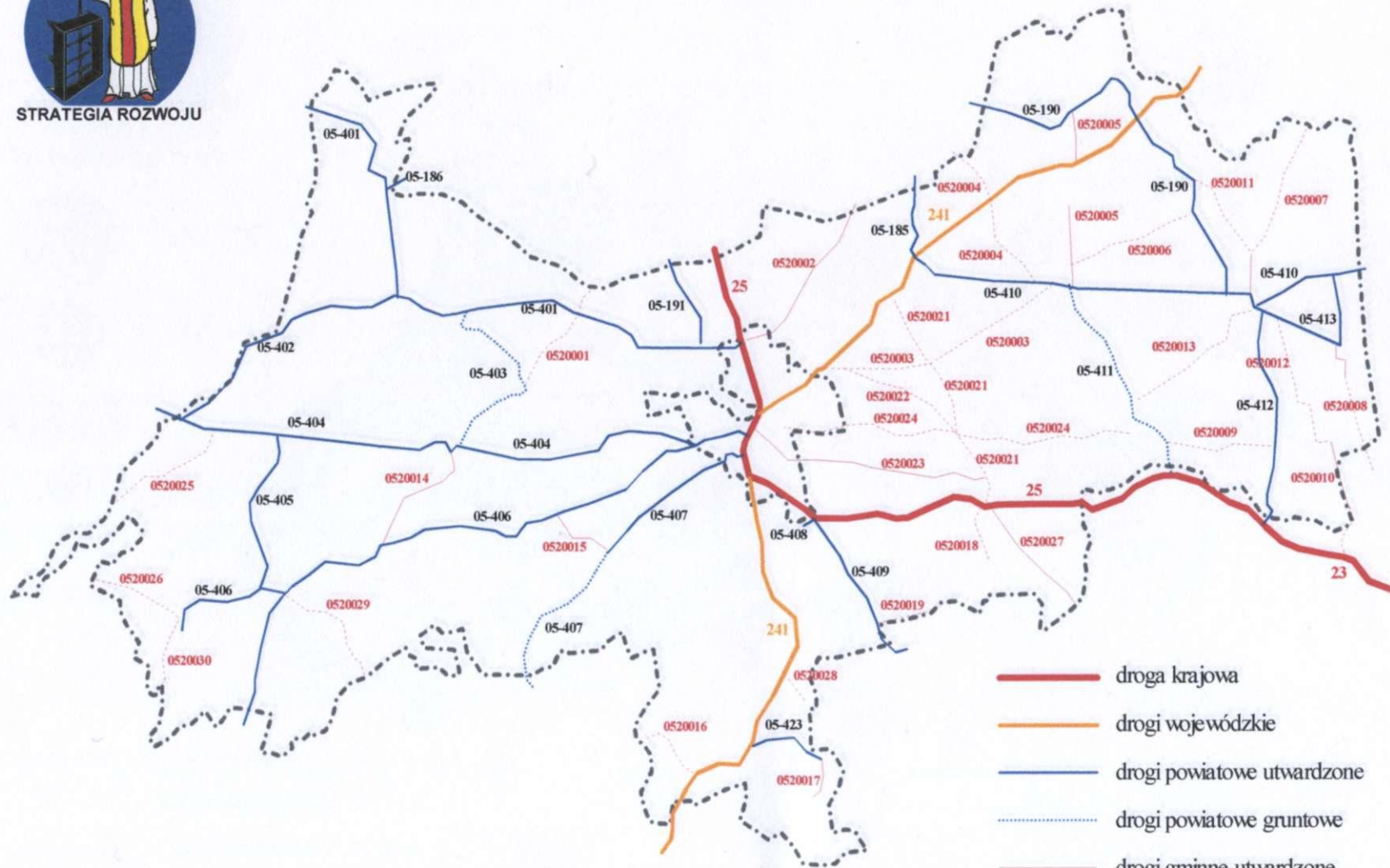
II część Strategii Rozwoju Gminy opublikujemy w następnym numerze.

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju
 - a) podział administracyjny
 - b) liczba ludności
2. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju
 - a) liczba gospodarstw rolnych
 - b) przedsiębiorczość - liczba zarejestrowanych podmiotów na 1000 mk
3. Gmina Sępólno na tle gmin północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego
 - a) udział lasów w ogólnej powierzchni gminy
 - b) udział gruntów ornych w ogólnej powierzchni gminy
 - c) wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
 - d) ludność utrzymująca się z indywidualnych gospodarstw rolnych
4. Gmina Sępólno na tle gmin północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego
 - a) abonenci telefoniczni na 1000 mk
 - b) bezrobotni na 1000 osób w wieku produkcyjnym
 - c) bezwzględna liczba bezrobotnych na obszarach wiejskich
 - d) bezrobotni na 1000 osób w wieku produkcyjnym (tylko ludność wiejska)
5. Gmina Sępólno na tle gmin północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego
 - a) plony zbóż ogółem w gospodarstwach indywidualnych
 - b) obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha UR
6. Położenie miasta Sępólno Krajeńskie na tle sieci dróg krajowych i wojewódzkich
7. Mapa wiejskiej sieci osadniczej
8. Położenie lasów, jezior i głównych rzek
9. Mapa sieci drogowej
10. Mapa kompleksów rolniczej przydatności gleb
11. Przestrzenne rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb

MAPA SIECI DROGOWEJ

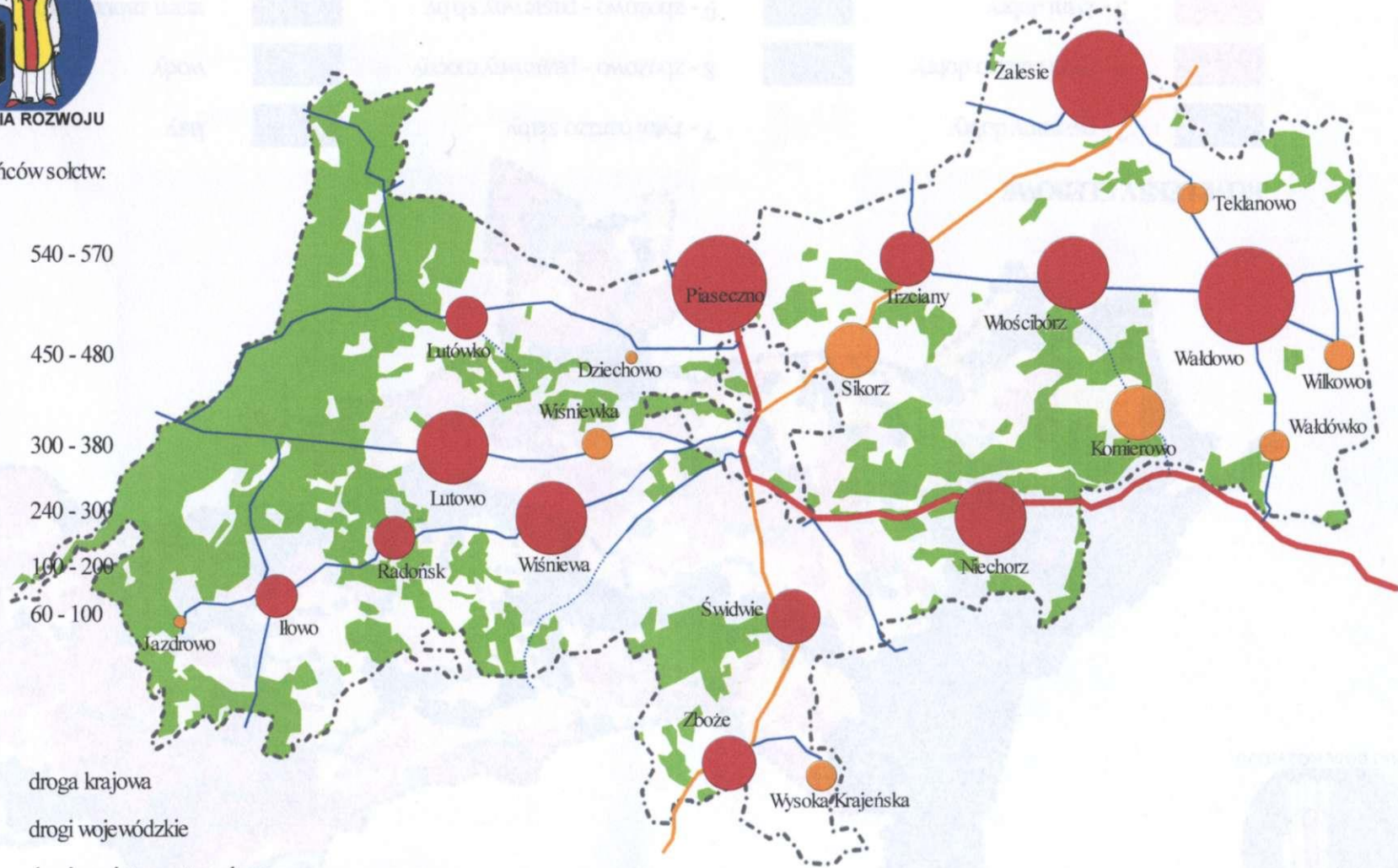
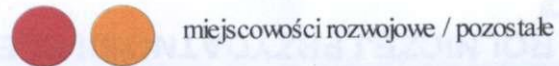
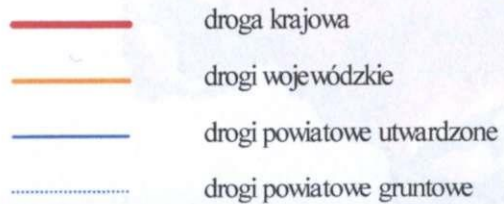
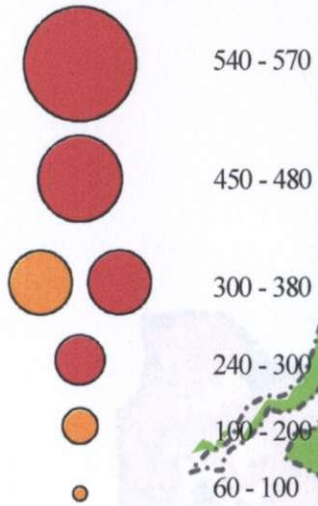
- droga krajowa
- drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe utwardzone
- drogi powiatowe gruntowe
- drogi gminne utwardzone
- drogi gminne gruntowe

STRATEGIA ROZWOJU

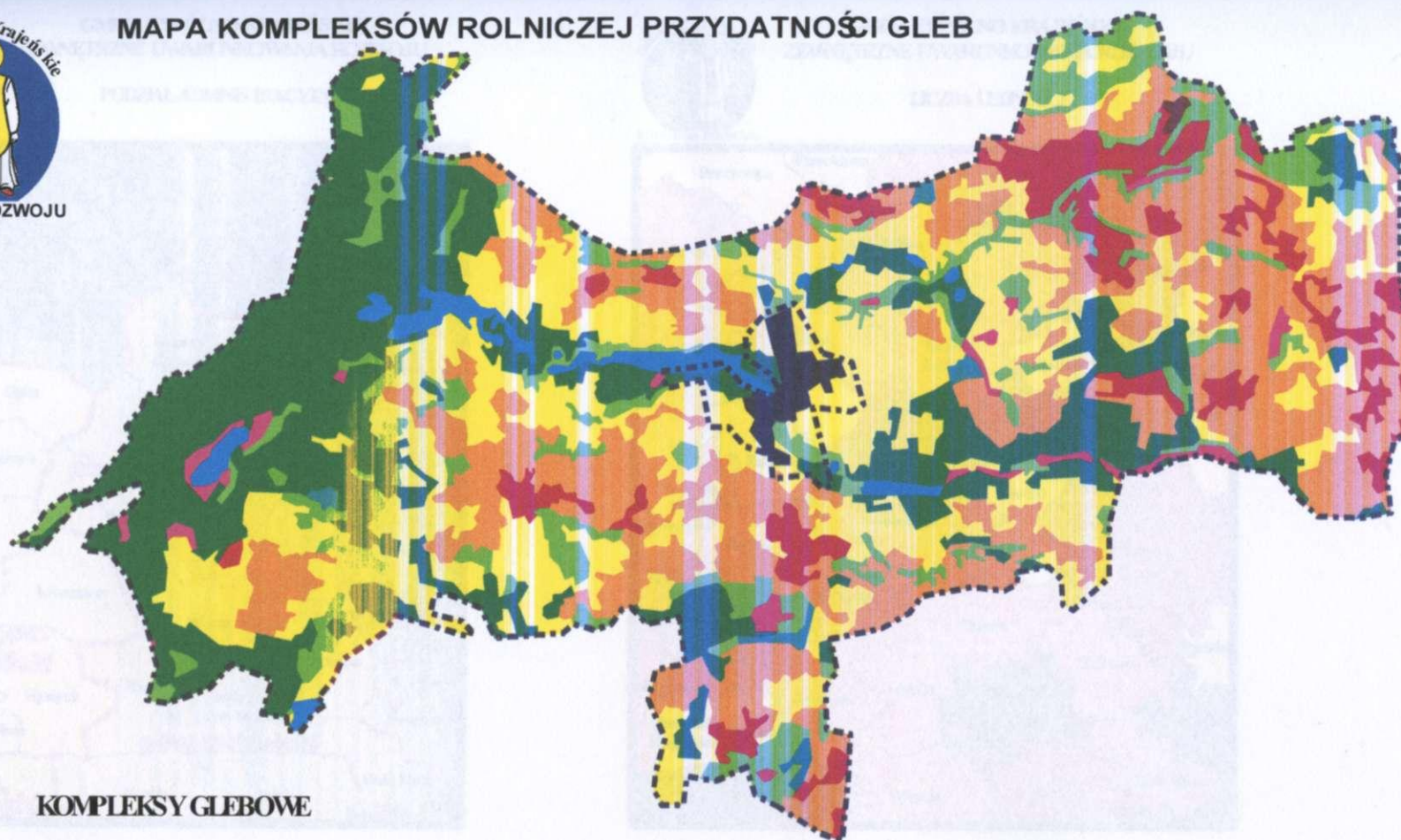
MAPA WIEJSKIEJ SIECI OSADNICZEJ

Liczba mieszkańców sołtw:

MAPA KOMPLEKSÓW ROLNICZEJ PRZYDATNOŚCI GLEB

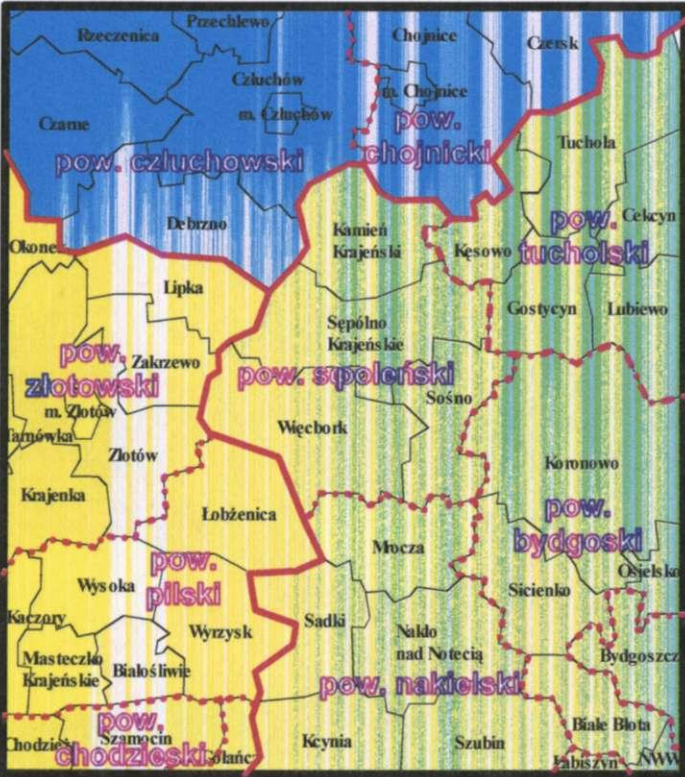
KOMPLEKSY GLEBOWE

	2 - pszenney dobry		7 - żytni bardzo słaby		lasy
	4 - żytni bardzo dobry		8 - zbożowo - pastewny mocny		wody
	5 - żytni dobry		9 - zbożowo - pastewny słaby		teren zabudowany
	6 - żytni słaby		2z, 3z - użytki zielone klas 2 i 3		nieużytki

GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
ZEWNETRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

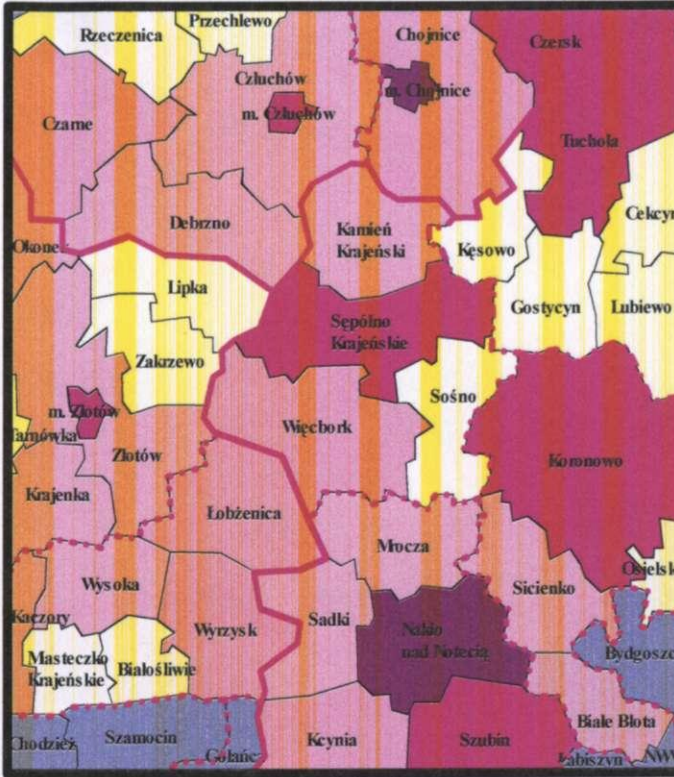

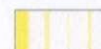

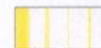

- woj. kujawsko - pomorskie
- woj. pomorskie
- woj. wielkopolskie

GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
ZEWNETRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

LICZBA LUDNOŚCI

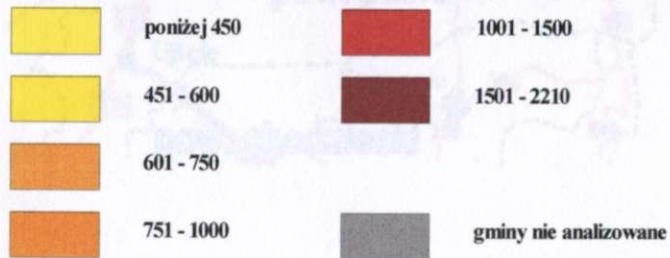
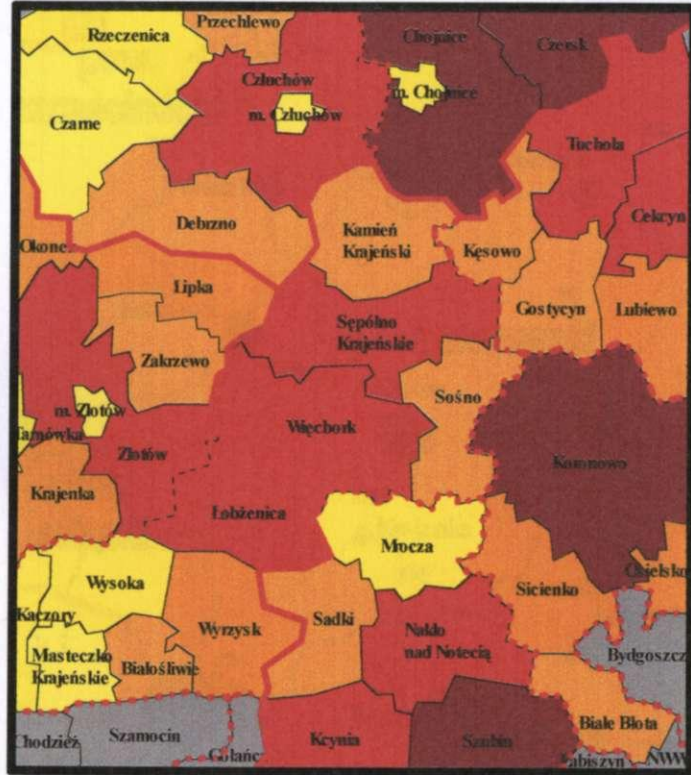

	poniżej 4000		15001 - 22000
	4000 - 7000		32600 - 40000
	7001 - 10000		
	10001 - 15000		gminy nie analizowane

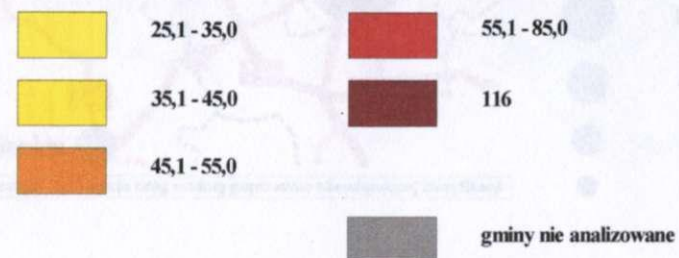
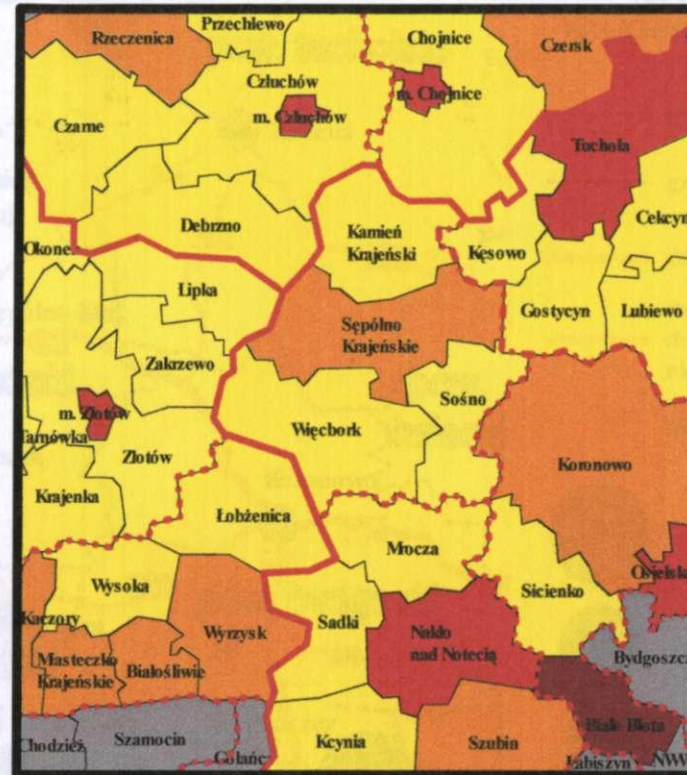
GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
ZEWĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH (1997 R.)

GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
ZEWĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW / 1000 MK (1997 R.)

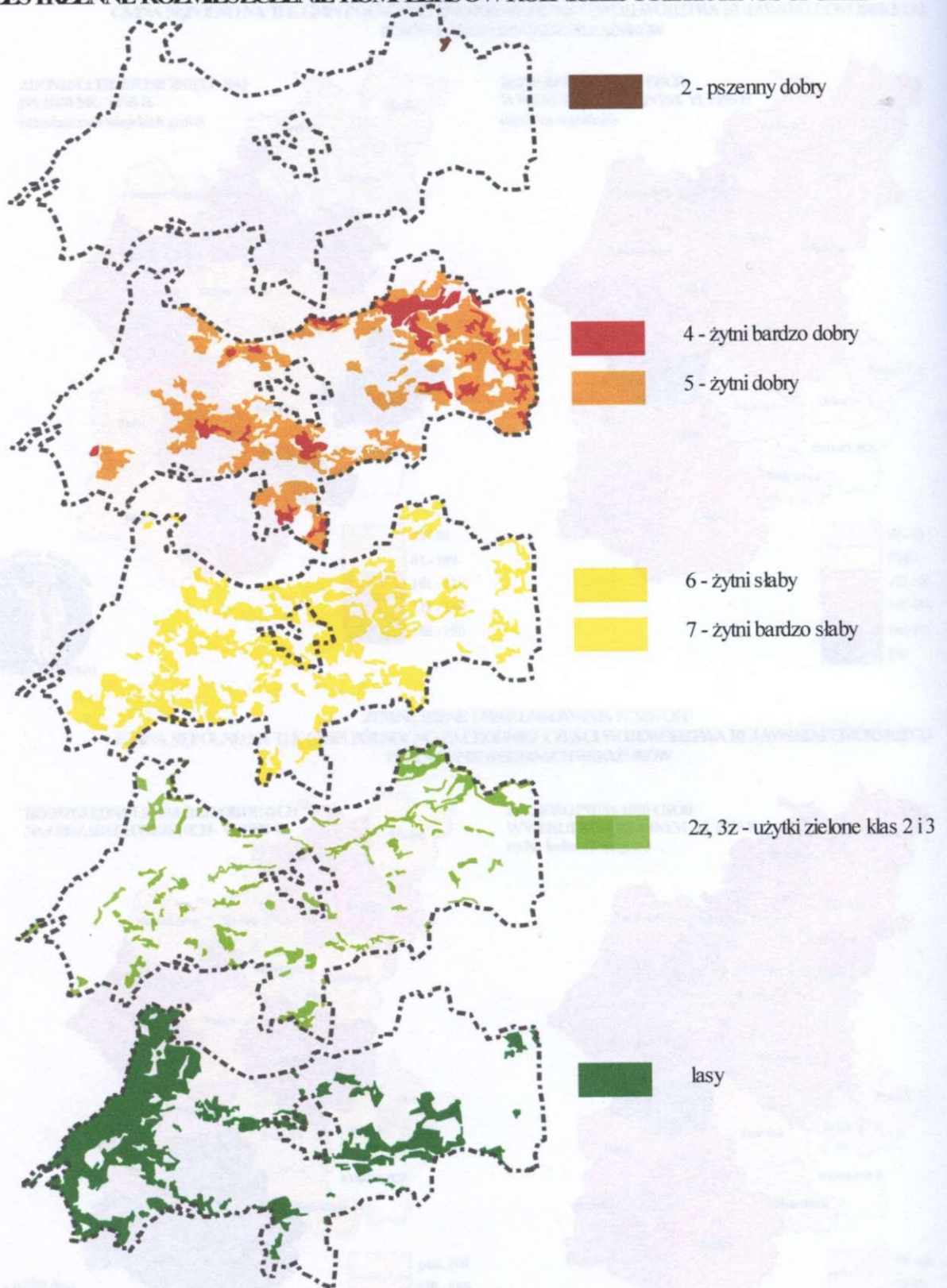

**ZEWNETRZNE
UWARUNKOWANIA ROZWOJU
POŁOŻENIE MIASTA SĘPÓLNO KRAJ.
NA TLE SIĘCI DRÓG
KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH**

- granice województw
- granice powiatów
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie dopuszczone do ruchu ciężkiego (nacisk do 10 t na oś)
- pozostałe drogi wojewódzkie
- miasta o liczbie mieszkańców
- 40000
- 80000
- 40000
- 15000 - 20000
- 9000 - 14000
- 4000 - 6700
- 2300 - 3900

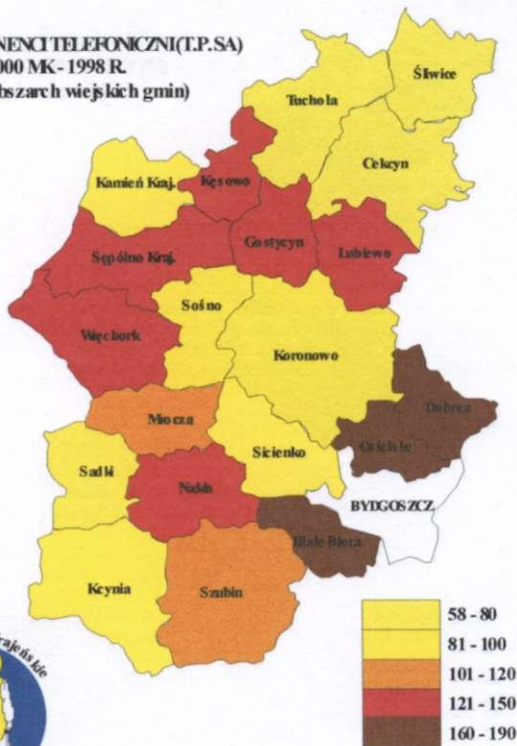
uwaga - numeracja dróg według poprzednio obowiązującej klasyfikacji

PRZESTRZENNE ROZMIESZCZENIE KOMPLEKSÓW ROLNICZEJ PRZYDATNOŚCI GLEB

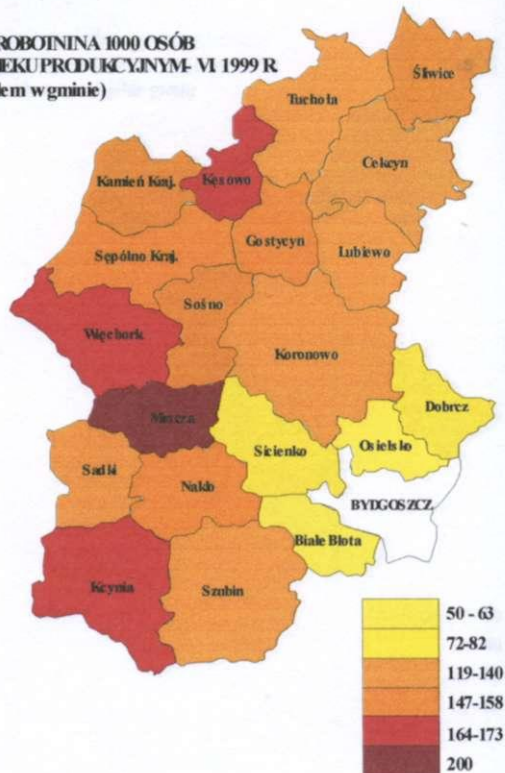

**ZEWNIĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU
GMINA SEPÓLNO NA TLE GMIN PÓLNOCNO-ZACHODNIEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
PORÓWNANIE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW**

**ABONENCI TELEFONICZNI (T.P.SA)
NA 1000 MK - 1998 R.
(na obszarach wiejskich gmin)**

**BEZROBOTNINA 1000 OSÓB
W WIEKU PRODUKCYJNYM - VI 1999 R.
(ogółem w gminie)**

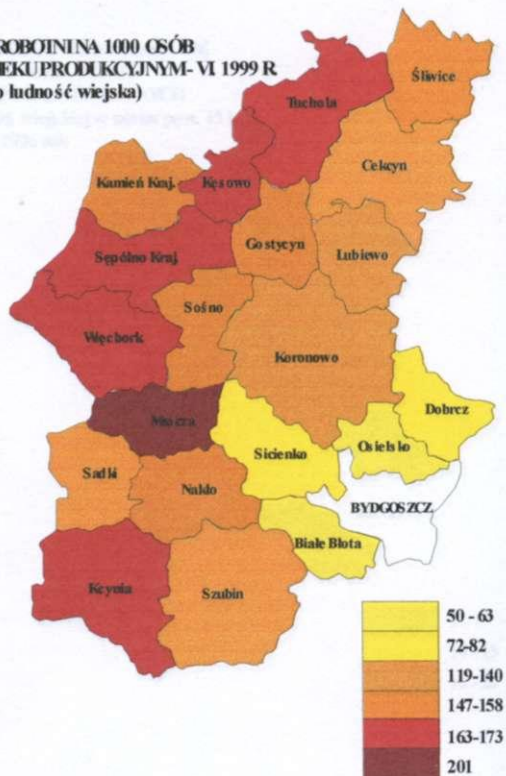

**ZEWNIĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU
GMINA SEPÓLNO NA TLE GMIN PÓLNOCNO-ZACHODNIEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
PORÓWNANIE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW**

**BEZWZGLĘDNA LICZBA BEZROBOTNYCH
NA OBSZARACH WIEJSKICH - VI 1999 R.**

**BEZROBOTNINA 1000 OSÓB
W WIEKU PRODUKCYJNYM - VI 1999 R.
(tylko ludność wiejska)**

ZEWNIĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU
 GMINA SEPÓLNO NA TLE GMIN PÓLNOCNOCNO-ZACHODNIEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZIWA KUJAWSKO-POMDRSKIEGO
 PORÓWNANIE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW

UDZIAŁ LASÓW W OGÓLNEJ
 POWIERZCHNI GMINY (%)
 (tylko obszary wiejskie gmin)

UDZIAŁ GRUNTÓW ORNYCH
 W OGÓLNEJ POWIERZCHNI GMINY (%)
 (tylko obszary wiejskie gmin)

ZEWNIĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU
 GMINA SEPÓLNO NA TLE GMIN PÓLNOCNOCNO-ZACHODNIEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZIWA KUJAWSKO-POMDRSKIEGO
 PORÓWNANIE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW

WSKAŹNIK JAKOŚCI
 ROLNICZEJ PRZESTRZENI
 PRODUKCYJNEJ

LUDNOŚĆ UTRZYMUJĄCA SIĘ
 Z INDYWIDUALNYCH
 GOSPODARSTW ROLNYCH
 (% lud. wiejskiej w wieku pow. 15 lat)
 PSR 1996 rok

ZEWĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU
 GMINA SĘPÓLNO NA TLE GMIN PÓLNOCNOCNO-ZACHODNIEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZTWA KJAWASKO-POMORSKIEGO
 PORÓWNANIE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW

PLONY ZBÓŻ OGÓLEM
 WGOSP. INDYWIDUALNYCH - 1997 R.
 (w dt z ha)

OBSADA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH
 (BYDŁO, TRZODA, OWCE, KOZY, KONIE)
 na 100 ha użytków rolnych
 PSR 1996 rok

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY

Gmina Sępólno Krajeńskie położona jest w środkowej części powiatu sępoleńskiego w granicach historycznego regionu Krajny. Siedziba gminy, będąca jednocześnie siedzibą powiatu, położona jest centralnie, zarówno względem obszaru gminy, jak i powiatu. Pod względem zajmowanej powierzchni (22,9 tys. ha) zaliczana jest do największych, a pod względem liczby mieszkańców (15,9 tys. z tego 9,1 tys. w mieście) - do większych gmin województwa. Wśród 4 gmin powiatu sępoleńskiego, jest największą pod względem liczby mieszkańców (38% ogółu) i zajmuje 2 pozycję pod względem powierzchni (29% powierzchni ogólnej powiatu). Siedziba gminy należy do grupy średnich/mniejszych miast województwa (jednocześnie jest jednym z najmniejszych w kraju miast powiatowych) i jest dobrze dostępna z większości miejscowości gminy.

W strukturze użytkowania gruntów w gminie dominują użytki rolne, zajmujące 61,5% ogólnej powierzchni. Wśród użytków rolnych 85% stanowią grunty orne. Gmina charakteryzuje się niezbyt korzystnymi w skali województwa i powiatu, warunkami rozwoju rolnictwa mierzonymi WjRPP (najlepszymi warunkami cechuje się część wschodnia). Dominują kompleksy glebowe żytnej słaby i żytnej dobry. Ponad 1/4 powierzchni użytków rolnych należy do V, VI i VIz klasy bonitacyjnej. Lasy, położone głównie w zachodniej oraz południowo-wschodniej części gminy, zajmują ponad 6,0 tys. ha. Wskaźnik lesistości, wynoszący 26,3% oraz bezwzględna powierzchnia lasów i gruntów leśnych, lokują gminę wśród bardziej zalesionych gmin województwa.

Rzeźba terenu gminy ma zróżnicowany charakter młodoglacjalny. Została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia, około 16,5 tys. lat temu. Najpowszechniej występującą formą są płaskie i faliste równiny morenowe oraz sandrowe, a główną formą erozyjną jest dolina rzeki Sępoleńki, biegnąca równoleżnikowo w środkowej części gminy (na wschód od Sępólna charakteryzuje się ona dosyć stromymi zboczami). Spośród innych form morfologicznych, na uwagę zasługują ozy i kemy. Większość powierzchni gminy leży na wysokości około 110 - 120 m npm, a ekstremalne wysokości wynoszą 147 i 102 m npm.

Przez teren gminy biegnie dział wodny I-rzędu, oddzielający dorzecza Wisły i Odry, przy czym w dorzeczu Wisły leży większa, środkowa i północna część gminy z Kamionką i Sępolenką, wraz z największymi jeziorami, natomiast do dorzecza Odry należy mniejsza część południowa odwadniana przez ciekę leżące w zlewni Łobzonki (bezpośrednio, lub pośrednio poprzez Orłę). Najważniejszą rzeką gminy jest Sępoleńka.

Gmina należy do obszarów o dosyć dużym, ocenianym na około 3-4% ogólnej powierzchni, wskaźniku jeziorności. Łączna liczba jezior wynosi 17, w tym nazwanych 13. Największym jeziorem, o powierzchni prawie 160 ha jest jez. Sępoleńskie, natomiast najgłębszymi są Lutowskie i Niechorz, których głębokość przekracza 12 m.

Poza niskimi klasami czystości wód powierzchniowych, stan środowiska przyrodniczego gminy ocenić należy dosyć wysoko - jako relatywnie mało zanieczyszczone.

Gmina w całości położona jest na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, przy czym poszczególne miejscowości są wyłączone z granic Parku i podlegają ochronie w randze obszarów chronionego krajobrazu. Najwyższą formą ochrony są 2 rezerваты przyrody, a ponadto notuje się także: zespół przyrodniczo-krajobrazowy, około 40 pomników przyrody i prawie 50 użytków ekologicznych.

Gmina charakteryzuje się dosyć dużą liczbą miejscowości wiejskich (30 w 22 sołectwach), ale jednocześnie ma miejsce koncentracja zaludnienia w dużych wsiach. Miejscowości liczące ponad 300 mieszkańców zamieszkuje ponad 60% ludności wiejskiej, a aż 1/4 zamieszkuje wsie liczące ponad 400 mieszkańców (aż 7, czyli 1/3 sołectw, liczy ponad 400 mieszkańców). Koncentracja zaludnienia w dużych miejscowościach jest zjawiskiem korzystnym, ponieważ sprzyja poprawie warunków życia mieszkańców. Ze względu na prezentowany potencjał demograficzny, do grupy sołectw rozwojowych, zaliczyć należy: Piaseczno, Zalesie, Wałdowo, Niechorz, Lutowo, Wiśniewę, Włóścibórz, Świdwie, Zboże, Trzciany, Iłowo, Lutówko i Radońsk. Zamieszkiwane są one łącznie przez 78% wiejskich mieszkańców gminy.

Obsługa mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej jest zróżnicowana. Wskaźniki liczby, gęstości i nasycenia obiektów, lokują gminę wśród obszarów raczej dosyć dobrze wyposażonych. Większość instytucji zlokalizowano w łatwo dostępnej siedzibie gminy, ale dosyć dobrze wyposażone w podstawowe usługi są także duże miejscowości wiejskie. Dotyczy to szczególnie szkół podstawowych, których aż 5 działa poza miastem oraz gimnazjów (2 z 4 poza miastem). Część usług zlokalizowano także w innych miejscowościach. Mieszkańcy gminy (w tym także dorośli) mają możliwość dostępu do szkół ponadpodstawowych, jednak ich liczba, przy uwzględnieniu iż siedziba gminy jest siedzibą powiatu (a szkolnictwo ponadpodstawowe jednym z głównych zadań powiatu), jest bardzo mała. Sępólno jest również jedyną siedzibą powiatu w województwie, która nie posiada szpitala.

Wskaźnik przedsiębiorczości w gminie jest porównywalny ze średnią dla powiatów ziemskich województwa i lepszy, niż średnio w powiecie, jednak różni się wyraźnie w mieście i na obszarach wiejskich. Poziom przedsiębiorczości w mieście jest wysoki, natomiast na obszarach wiejskich znacznie niższy (o około 1/3) od przeciętnych wojewódzkich. Aktywność gospodarcza mieszkańców wiejskich jest niska (liczba firm na obszarach wiejskich jest 3,5-krotnie niższa, niż w mieście), a poza Wałdowem (koncentruje 1/6 firm w miejscowościach wiejskich) jedynie w Piasecznie, Lutowie, Lutówku, Niechorzu i Zbożu notuje się większą liczbę działających firm. Struktura branżowa podmiotów jest zbliżona do przeciętnej dla powiatów ziemskich. Zaznacza się dobry stan rozwoju firm produkcyjnych i pośrednictwa finansowego oraz rezerwy rozwoju niektórych branż, których nasycenie (mierzone liczbą firm na 1000 mk) jest niższe od notowanego w innych gminach. Poziom bezrobocia w gminie, pomimo iż najniższy wśród gmin powiatu, jest wyższy od przeciętnych wojewódzkich. W końcu 1999 roku bez pracy pozostawało około 1,4 tys. osób i jest to liczba wyższa, niż w poprzednich latach, gdy notowano sukcesywną poprawę na rynku pracy. Na terenie gminy jest około 4,3 tys. miejsc pracy, co stanowi aż 49% ogólnej ich liczby w powiecie. W strukturze zatrudnienia zaznacza się bardzo duży udział działalności związanych z pozyskiwaniem i przetwórstwem drewna - zaznacza się specjalizacja gminy w tej dziedzinie w powiecie, a nawet w skali województwa. Tradycyjnie dosyć duży jest też udział handlu, działalności produkcyjnych i budownictwa, a na obszarach wiejskich rolnictwa i usług dla rolnictwa. W porównaniu z innymi gminami miejsko-wiejskimi, niski jest udział zatrudnienia w edukacji i służbie zdrowia, co wynika z niedorozwoju tych dziedzin. Z pracy we własnym gospodarstwie rolnym utrzymuje się około 17% ludności w wieku powyżej 15 lat. Jest to wskaźnik wysoki, wskazujący na dosyć silne uzależnienie poziomu życia mieszkańców od sytuacji w rolnictwie.

Na terenie gminy miało miejsce dosyć zaawansowane uspołecznienie produkcji rolnej. Obecnie znaczna część gruntów jest już zrestrukturyzowana na drodze sprzedaży, dzierżawy lub przekazania innym właścicielom. Korzystnym uwarunkowaniem jest dosyć duża przeciętna powierzchnia gospodarstwa i fakt koncentrowania większości gruntów w gospodarstwach dużych i bardzo dużych. W ostatnich latach w gminie dominuje produkcja mieszana z lekką specjalizacją w kierunku produkcji zwierzęcej. Uzyskiwane plony są porównywalne z przeciętnymi w województwie, podobnie jak wskaźniki obsady zwierząt (z wyjątkiem owiec i kóz - zaliczanych do najwyższych oraz trzody - zaliczanych do wysokich na tle województwa). Pomimo iż rolnictwo jest dominującym źródłem utrzymania mieszkańców wszystkich wsi, tylko niewielka część gospodarstw (w poszczególnych wsiach od 10 do 30%) deklaruje produkcję towarową (przeznaczaną na rynek). Gminę charakteryzuje przeciętne (na poziomie nieco niższym od średniej wojewódzkiej) wyposażenie gospodarstw w maszyny, urządzenia i budynki służące produkcji rolniczej.

Pomimo bardzo korzystnych uwarunkowań rozwoju różnych form i rodzajów turystyki, funkcja ta jest w gminie bardzo słabo realizowana, a osiągnane z tego tytułu dochody są znacznie mniejsze od potencjalnie możliwych. Teoretycznie, gmina posiada duże rezerwy rozwoju działalności turystycznej, jako dodatkowego źródła utrzymania mieszkańców.

Gmina charakteryzuje się dobrą dostępnością w komunikacji drogowej. Przez jej teren przebiega droga krajowa nr 25 (relacji Bobolice - Sępólno Krajeńskie - Bydgoszcz - Oleśnica), która w założeniu pełnić ma rolę głównego szlaku komunikacyjnego łączącego Polskę centralną i południowo-wschodnią ze środkowym Wybrzeżem. Obecnie droga ta na odcinku biegnącym przez teren województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzuje się jednak niezbyt dużym natężeniem ruchu. Siedziba gminy jest dostępna także za pomocą drogi wojewódzkiej nr 241 (Tuchola - Sępólno - Więcbork - Nakło - Wągrowiec), udostępnionej dla ruchu ciężkiego, umożliwiającej więc tranzyt samochodów ciężarowych w relacjach północ - południe z pominięciem Bydgoszczy. Na terenie gminy gęsta jest sieć dróg powiatowych i gminnych, jednak duża część tych ostatnich ma nawierzchnię gruntową.

W codziennej obsłudze mieszkańców przestała mieć znaczenie linia kolejowa (w relacji Nakło - Chojnice), na której zawieszono ruch pasażerski. Sieć telekomunikacyjna od wielu lat rozwinięta jest znacznie lepiej, niż przeciętnie na obszarach wiejskich województwa, a pojawiające się zapotrzebowanie realizowane jest na bieżąco. Na terenie gminy funkcjonuje duża oczyszczalnia ścieków, jednak rozbudowywana sieć kanalizacyjna (opracowuje się dokumentację kanalizacji kilku dużych sołectw) obejmuje obecnie tylko mieszkańców miasta. Sukcesywnie rozbudowywana jest sieć wodociągowa, bazująca na kilkunastu lokalnych ujęciach, obsługująca obecnie około 60% mieszkańców wiejskich gminy. Na terenie gminy jest możliwość rozwoju sieci gazowej, z której obecnie korzysta część mieszkańców miasta. W miejscowościach wiejskich powszechne jest używanie gazu butlowego. Bardzo pozytywny jest fakt, iż zagadnienia rozwoju infrastruktury, łączące poprawę jakości życia mieszkańców z ochroną przyrody, traktowane są priorytetowo. Niezbędne są inwestycje służące poprawie zaopatrzenia miejscowości gminy w energię elektryczną.

Przeprowadzone analizy wskazują, że dominującą funkcją obszarów wiejskich gminy jest rolnictwo z zaznaczającą się gospodarką leśną. Miasto ma charakter usługowy. Podkreślić jednak należy fakt, że słabo rozwinięte są działalności, które mają podstawowe znaczenie dla

obsługi mieszkańców powiatu. Część funkcji powiatowych przejął Więcbork (szpitalna służba zdrowia, szkolnictwo ponadpodstawowe), co jest korzystne dla mieszkańców powiatu (łatwiejszy dostęp do rozproszonych instytucji) ale obniża prestiż Sępólna i jego znaczenie w sieci osadniczej województwa. Należy przypuszczać, że funkcja rolnicza pozostanie w kolejnych latach wiodącą działalnością na obszarach wiejskich. Pożądane jest jednak stymulowanie wszelkich działań zmierzających do rozwoju działalności pozarolniczych, przede wszystkim różnych form przedsiębiorczości (szczególnie przetwórstwa spożywczego) oraz agroturystyki. Nie należy także spodziewać się zmiany charakteru siedziby gminy - nadal pozostanie ośrodkiem usługowo-produkcyjnym, choć pożądane jest wzmacnianie znaczenia miasta jako gospodarczego centrum powiatu.

Przeprowadzona kompleksowa i możliwie szeroka analiza obecnego stanu rozwoju gminy oraz uwarunkowań mających wpływ na jej dalszy rozwój, pozwala określić szanse (mocne strony) i ograniczenia (bariery, słabe strony), które będą warunkowały przyszły rozwój gminy.

Do najważniejszych negatywnych uwarunkowań rozwoju gminy zaliczyć należy przede wszystkim:

1. Niekorzystną sytuację na rynku pracy, wynikająca zarówno z wysokiego obecnie poziomu bezrobocia, jak też przewidywanego znacznego zwiększenia liczby osób w wieku produkcyjnym w kolejnych latach (w ciągu 5 lat o około 10%, a łącznie w ciągu 10 lat o około 18%). Dodatkowo skomplikowaną sytuację w tej dziedzinie pogłębia konieczność przeprowadzenia restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie (ograniczenie tzw. bezrobocia ukrytego), co jest warunkiem poprawy efektywności rolnictwa.

Jedną z przyczyn obecnie wysokiego i potencjalnie jeszcze większego poziomu bezrobocia, jest:

2. Niedorozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich gminy mierzony zarówno liczbą działających firm, jak też liczbą miejsc pracy. Podstawową konsekwencją tego zjawiska są niskie dochody ludności (i ogół procesów z tym związanych, łącznie z rozwojem patologii społecznych, postępującą dekapitalizacją majątku, pogarszaniem warunków zamieszkania i ze zwiększoną śmiertelnością) oraz stale utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia, zarówno jawnego - oficjalnie rejestrowanego, jak też bezrobocia ukrytego, częstego wśród ludności rolniczej.

Pozostałe ze słabych stron i ograniczeń rozwoju gminy, mają nieco niższą rangę (ich negatywny wpływ nie jest aż tak istotny, jak wymienionych powyżej). Niemniej jednak, w połączeniu z trudną sytuacją na rynku pracy i niskim poziomem przedsiębiorczości, tworzą dodatkowy efekt synergiczny, ograniczający możliwości rozwoju gminy i podnoszenia jakości życia mieszkańców. Zaliczyć tu należy:

3. Bardzo duże uzależnienie poziomu życia ludności wiejskiej od sytuacji w rolnictwie (z rolnictwa utrzymuje się znaczna część rodzin na obszarach wiejskich), przy jednocześnie niezbyt sprzyjających przyrodniczych (słabe warunki glebowe) i ekonomicznych (bardzo mała efektywność produkcji) warunkach rozwoju rolnictwa. Pomimo niezbyt sprzyjających uwarunkowań rozwoju rolnictwa (niski wskaźnik WjRPP), postępujące przemiany agrarne